

Rodzinny kapitał opiekuńczy. Informacje o

nowym świadczeniu - ZUS

Rodzinny kapitał opiekuńczy (RKO) otrzymasz na dziecko w wieku od 12. do 35. miesiąca. Świadczenie to nie zależy od dochodu rodziny i wyniesie w sumie do 12 tys. zł na drugie i każde kolejne dziecko.

Kto otrzyma świadczenie?

Rodzinny kapitał opiekuńczy przysługuje Ci na drugie i kolejne dziecko w rodzinie, jeśli:

- jesteś matką dziecka,
- jesteś ojcem dziecka,
- przyjąłeś dziecko na wychowanie i wystąpiłeś do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia, i dziecko wspólnie z Tobą mieszka oraz utrzymujesz je.

Jeśli zgodnie z orzeczeniem sądu sprawujesz opiekę naprzemienną z drugim rodzicem, świadczenie możesz otrzymać Ty i drugi rodzic w wysokości połowy przysługującej kwoty.

Rodzinny kapitał opiekuńczy otrzymasz na drugie i każde kolejne dziecko w rodzinie

dlatego we wniosku musisz wskazać pierwsze dziecko w rodzinie. Pierwszym dzieckiem w rodzinie jest najstarsze dziecko w rodzinie. Nie ma znaczenie jego wiek. Jeśli dzieci urodziły się tego samego dnia, miesiąca i roku (np. bliźniaki), najstarszym dzieckiem w rodzinie jest dziecko, które wskażesz we wniosku. Pierwszym dzieckiem w rodzinie, jest:

- dziecko własne,
- dziecko małżonka,
- dziecko drugiego rodzica, z którym rodzic wychowuje wspólne dziecko,
- dziecko, przyjęte na wychowanie, jeśli wystąpiłeś do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia.

Rodzina to:

- małżonkowie,
- rodzice dzieci wychowujący wspólne dziecko,
- osoba samotnie wychowująca dziecko: panna, kawaler, wdowa, wdowiec, osoba w separacji orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu, osoba rozwiedziona,
- osoba, która przyjęła dziecko na wychowanie i wystąpiła do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia,
- dzieci osób wymienionych wyżej.

Do członków rodziny nie zalicza się dziecka:

- pozostającego pod opieką opiekuna prawnego,
- umieszczonego w pieczy zastępczej,
- które było umieszczone w pieczy zastępczej w dniu osiągnięcia przez to dziecko pełnoletności,
- do którego osoba ubiegająca się lub otrzymująca kapitał jest pozbawiona władzy rodzicielskiej,
- do którego osoba ubiegająca się lub otrzymująca kapitał była pozbawiona władzy rodzicielskiej w dniu osiągnięcia przez to dziecko pełnoletności.

Takich dzieci nie możesz wskazać we wniosku jako pierwsze (najstarsze) dziecko w rodzinie.

Jak długo przysługuje świadczenie?

Rodzinny kapitał opiekuńczy możesz otrzymać od pierwszego dnia miesiąca, w którym dziecko ukończy 12. miesiąc do ostatniego dnia miesiąca, w którym dziecko ukończy 35. miesiąc.

Jeśli przyjąłeś dziecko na wychowanie i wystąpiłeś do sądu opiekuńczego z

wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia otrzymasz rodzinny kapitał opiekuńczy od pierwszego dnia 12. miesiąca liczonego od dnia, w którym wystąpiłeś do sądu z wnioskiem do końca 35. miesiąca, ale maksymalnie do:

- do miesiąca, w którym dziecko ukończy 7 lat,
- do miesiąca, w którym dziecko ukończy 10 lat – jeśli dziecko ma decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego.

Kiedy świadczenie nie przysługuje?

Nie otrzymasz rodzinnego kapitału opiekuńczego, jeśli:

- dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej,
- zostałeś pozbawiony władzy rodzicielskiej,
- Tobie lub członkowi Twojej rodziny przysługuje za granicą na dziecko świadczenie o podobnym charakterze do kapitału (nie dotyczy to świadczeń z państw członkowskich UE/EFTA lub z Wielkiej Brytanii).

Jaka jest wysokość świadczenia?

Rodzinny kapitał opiekuńczy nie zależy od dochodu Twojej rodziny i wyniesie w sumie do 12 tys. zł na drugie i każde kolejne dziecko.

Jako rodzic dziecka możesz zdecydować czy chcesz otrzymywać świadczenie w wysokości 500 zł przez 24 miesiące, czy w wysokości 1 000 zł przez 12 miesięcy. W okresie wypłaty świadczenia możesz raz zmienić swoją decyzję w sprawie wysokości miesięcznej kwoty świadczenia.

Łączna wysokość rodzinnego kapitału opiekuńczego (do 12 000 zł na dziecko) będzie obniżona o 500 zł za każdy miesiąc, gdy złożysz wniosek o kapitał:

- po upływie ostatniego dnia miesiąca, w którym dziecko ukończyło 13. miesiąc,
- po upływie ostatniego dnia 13. miesiąca liczonego od dnia, w którym wystąpiłeś do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka.

Jeśli Twoje dziecko ukończyło 12. miesiąc ale nie ukończyło 35. miesiąca przed 1 stycznia 2022 r., rodzinny kapitał opiekuńczy przysługuje Ci w wysokości 12 000 zł pomniejszonej o kwotę 500 zł za każdy miesiąc przed 1 stycznia 2022 r. począwszy od tego, w którym dziecko ukończyło 12 miesiąc. Zasada ta dotyczy także Ciebie jeśli przed 1 stycznia 2022 r. przyjąłeś dziecko na wychowanie i wystąpiłeś do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia.

Jeśli zgodnie z orzeczeniem sądu sprawujesz opiekę naprzemienną z drugim rodzicem (z którym rozwiodłeś się, żyjesz w separacji lub rozłączeniu) w porównywalnych i powtarzających się okresach, to każdemu z Was przysługuje rodzinny kapitał opiekuńczy w wysokości połowy kwoty za dany miesiąc (250 zł albo 500 zł).

Kapitał otrzymasz w formie bezgotówkowej co miesiąc:

- na wskazany przez Ciebie we wniosku numer rachunku płatniczego w Polsce,
- na rachunek bankowy w państwie członkowskim UE/EFTA, jeśli tam mieszkasz.

Kiedy złożyć wniosek?

Wniosek o rodzinny kapitał opiekuńczy możesz złożyć najwcześniej 1 stycznia 2022 r.

Jako matka albo ojciec dziecka możesz złożyć wniosek:

- od pierwszego dnia, w którym dziecko kończy 9. miesiąc,
- do końca miesiąca, w którym dziecko kończy 13. miesiąc.

Jeśli złożysz wniosek w tym okresie będzie Ci przysługiwał kapitał od pierwszego dnia miesiąca, w którym dziecko ukończyło 12. miesiąc do:

- ostatniego dnia miesiąca, w którym dziecko ukończy 23. miesiąc - jeśli we wniosku wskazałeś, że chcesz otrzymywać kapitał po 1000 zł miesięcznie,
- ostatniego dnia miesiąca, w którym dziecko ukończy 35. miesiąc - jeśli we wniosku wskazałeś, że chcesz otrzymywać kapitał po 500 zł miesięcznie.

Jeśli złożysz wniosek po miesiącu, w którym dziecko ukończy 13. miesiąc, otrzymasz pomniejszony kapitał (o 500 zł za każdy miniony miesiąc od ukończenia przez dziecko 12. miesiąc).

Jeśli przyjąłeś dziecko na wychowanie możesz złożyć wniosek:

- od pierwszego dnia 9. miesiąca liczonego od dnia, w którym wystąpiłeś do sądu

opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia,

- do ostatniego dnia 13. miesiąca liczonego od dnia, w którym wystąpiłeś do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia.

Jeśli złożysz wniosek w tym okresie, otrzymasz kapitał:

- od pierwszego dnia 12. miesiąca liczonego od dnia, w którym wystąpiłeś do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia,

- do ostatniego dnia 23. miesiąca (przy miesięcznej kwocie 1 000 zł) albo 35. miesiąca (przy miesięcznej kwocie 500 zł) liczonego od dnia, w którym wystąpiłeś do sądu, nie dłużej jednak niż:

- do miesiąca, w którym dziecko ukończy 7. rok,

- do miesiąca, w którym dziecko ukończy 10. rok – jeśli ma decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego.

Jeśli złożysz wniosek po wymienionych terminach, to otrzymasz kapitał od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożyłeś wniosek.

Możesz złożyć wniosek o rodzinny kapitał opiekuńczy w styczniu 2022 r. także:

- jeśli jesteś rodzicem dziecka, które ukończyło 12. miesiąc przed 2022 r.,

- jeśli przyjąłeś dziecko na wychowanie i 12. miesiąc liczony od dnia, w którym wystąpiłeś do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia upłynął przed 2022 r.

Jeśli złożysz wniosek po 31 stycznia 2022 r. otrzymasz kapitał od miesiąca złożenia wniosku.

Gdzie i jak złożyć wniosek?

Aby uzyskać rodzinny kapitał opiekuńczy musisz złożyć do ZUS wniosek:

- RKO-R – jeśli jesteś rodzicem dziecka,

- RKO-O – jeśli wystąpiłeś do sądu opiekuńczego z wnioskiem o przysposobienie dziecka.

Wniosek o rodzinny kapitał opiekuńczy i załączniki do niego możesz złożyć tylko elektronicznie.

Wniosek RKO-R i RKO-O możesz złożyć przez Platformę Usług Elektronicznych (PUE)

ZUS.

Jeśli jesteś matką albo ojcem dziecka i masz numer PESEL, możesz także złożyć wniosek RKO-R, przez:

- portal Emp@tia,

swój bank:

- od 4 stycznia 2022 r. przez: Bank PKO BP, ING Bank Śląski S.A., mBank S.A., Millenium S.A., PEKAO S.A.,

- od 11 stycznia 2022 r. przez Getin Noble Bank S.A.

- od 24 stycznia 2022 r. przez: Bank Pocztowy S.A., Credit Agricole Bank Polska S.A.

- od 1 lutego 2022 r. przez: Alior Bank S.A., BPS S.A., Santander, BNP Paribas S.A., SGB-Bank S.A., SKOK Energia, SKOK im. Powstańców Śląskich, SKOK Ziemi Rybnickiej, SKOK Unii Lubelskiej, SKOK Progres, SKOK Śląsk, SKOK Wisła, SKOK Chmielewskiego, SKOK Stefczyka, Krakowska SKOK, SKOK Szopienice, SKOK Świdnik, SKOK Centrum, SKOK Kwiatkowskiego, Regionalna SKOK im. Św. Brata Alberta

Jeżeli złożysz wniosek przez bank albo portal Emp@tia, a nie masz profilu na PUE ZUS, Zakład Ubezpieczeń Społecznych założy Ci taki profil na podstawie danych z wniosku o rodzinny kapitał opiekuńczy.

Jakie dokumenty dołączyć do wniosku?

Aby otrzymać rodzinny kapitał opiekuńczy musisz dołączyć do składanego elektronicznie wniosku:

- zaświadczenie sądu opiekuńczego lub ośrodka adopcyjnego o prowadzonym postępowaniu sądowym w sprawie przysposobienia dziecka z datą wystąpienia do sądu – jeśli przyjąłeś dziecko na wychowanie,
- oświadczenie o dacie przyjęcia na wychowanie dziecka, w stosunku do którego wystąpiłeś do sądu z wnioskiem o wszczęcie powstępowania w sprawie jego przysposobienia,
- decyzję albo zaświadczenie dyrektora szkoły publicznej o odroczeniu obowiązku szkolnego – jeśli dziecko od 7 do 10 lat ma odroczony obowiązek szkolny,
- orzeczenie sądu o ustanowieniu opieki naprzemiennej – jeśli opiekujesz się dzieckiem na przemian z drugim rodzicem (z którym rozwiodłeś się, żyjesz w separacji lub rozłączeniu) w porównywalnych i powtarzających się okresach,
- dokument potwierdzający charakter pobytu cudzoziemca w Polsce np. karta pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, kartę stałego pobytu (nie dotyczy to obywateli UE/EFTA).

Jak się z Tobą skontaktujemy?

Jeżeli nie wypełnisz prawidłowo wniosku, ZUS wezwie Cię do poprawienia wniosku w ciągu 14 dni.

Jeśli nie złożysz wymaganych dokumentów, ZUS wezwie Cię do ich dostarczenia i wyznaczy Ci termin od 14 do 30 dni.

Wiadomość o tym, że musisz poprawić lub uzupełnić wniosek otrzymasz też na adres mailowy oraz numer telefonu, który podałeś we wniosku.

Jeśli nie poprawisz, nie uzupełnisz dokumentów w wyznaczonym terminie, ZUS nie rozpatrzy Twojego wniosku.

Jeśli ZUS przyzna Ci rodzinny kapitał opiekuńczy nie będzie wydawał decyzji.

Informację w tej sprawie otrzymasz na swój profil na PUE ZUS a także mailem na adres, który podasz we wniosku.

Jak się odwołać od decyzji?

ZUS wyda decyzję w następujących sprawach:

- odmowy przyznania rodzinnego kapitału opiekuńczego,
- uchylenia prawa do rodzinnego kapitału opiekuńczego,
- zmiany wysokości rodzinnego kapitału opiekuńczego,
- nienależnie pobranego rodzinnego kapitału opiekuńczego.

ZUS doręczy Ci decyzję wyłącznie w postaci elektronicznej – na Twój profil na PUE ZUS.

Od decyzji możesz odwołać się do Prezesa ZUS w ciągu 14 dni od doręczenia decyzji.

Od decyzji Prezesa ZUS przysługuje Ci skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego w ciągu 30 dni od doręczenia decyzji.

Gdzie otrzymasz pomoc?

W sprawie rodzinnego kapitału opiekuńczego otrzymasz pomoc:

- w Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS w dni robocze (pn.-pt.) w godz. 7.00 –18.00 pod numerem telefonu 22 560 16 00 lub za pośrednictwem maila na adres:cot@zus.pl,
- we wszystkich placówkach ZUS,
- podczas e-wizyty w ZUS.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 17 listopada 2021 r. o rodzinnym kapitale opiekuńczym (Dz.U. z 2021 r. poz. 2270).

(zus.pl)